

vist Forhold til de hidtilværende Fæstere, fra at erhverve Gaarden, naar den forrige Fæster ønsker at astræde, og da har Godsbestyrelsen hidtil aldrig kunnet faaet mere end 10 Rbd., fordi, naar man tager Forholdet saaledes som det foreligger, og deri er den ærede Rigsdagsmand ogsaa enig, at vi ikke skulle holde os strengt til Testamentet, men tage det saaledes som det factist foreligger, og som det historisk har udviklet sig, saa vilde der i intet Tilfælde blive taget mere end disse 10 Rbd. Det er paa denne Maade, at Udvalget er kommet til det foreslaaede Resultat, hvorved vi fornemmelig have haft for Øie forholdsvis at gøre det lige saa let for de paagældende Bestodere at erhverve Fæstebønderne til Eiendom, som for enhver anden Fæster, navnlig under fornødent Hensyn til den særligt begunstigede Stilling, som de allerede have, saaledes at det bliver dem saameget lettere at erhverve disse Eiendomme, som deres Stilling hidtil har været begunstiget fremfor de Andre.

Naben: I 1751 blev et Testament af Kongen confirmeret, hvorved Testator, Oberst Kalkreuth, havde bestemt, at to ham tilhørende Godsets Indtægter skulde anvendes i et af ham nævnt Diemed; der hvilkte imidlertid nogen Gæld paa dette Gods, som Sorø Akademie efter Befaling af Kongen maatte udrede, og derfor overtog Akademiet dette Gods som Bestyrer, og paatog sig at udføre de Pligter og betale de Pensioner o. s. v. af Godset, som deraf skulde betales, og saaledes gik dette saakaldte Kalkreuthske Gods over til Sorø Akademie. I det nævnte Testament er det bestemt, at Godset skulde bestandig, saalænge Verden staaer, blive samlet og uadspredt. Dernæst fastsættes blandt flere favorable Bestemmelser for vedkommende Fæstebønder ogsaa den, at de skulle have deres Fæstegaarde for 10 Rbd. i Indfæstning, og skulde dertil Fæstebøndernes Sønner være de nærmeste. I Confirmationen af dette Testament bestemmer Kongen, at han vil overtage dette under sin særdeles Naade og Bøjsjærmelse og Forsvar og gjør Sorø Akademie ansvarlig for, at Testamentet i alle dets Ord, Punkter og Clausuler ubrødelig til evig Tid bliver holdt. Jeg troer, at dersom nogen

stikkres med juridiske Gøuteler, saa gjælder det om det her nævnte Testament. Spørgsmaalet reducerer sig altsaa til, hvorvidt og under hvilke Forhold det kan i en vel civiliseret Stat være tilladt at bryde eller tilintetgjøre slige testamentariske Dispositioner. Jeg veed meget godt, at intet Testament og ingen Contract kan bestaae, for at bringe Testamentets Ord i Grøndring, saalænge Verden staaer, det er en Umulighed (Hør!); men dette troer jeg netop er en Grund til, at man ikke saaledes skal bryde slige Bestemmelser. Hvis det var gjørligt eller hvis det var tænkeligt, at nogen testamentarisk Disposition kunde staae urørt til evig Tid, dersom de kunne overleve de Institutioner og de Former, hvorunder de ere givne, og saaledes staae, saa at sige, aldeles udenfor Lov og Ret, ligesom et Spøgelse fra Fortiden, saa vil jeg indrømme, at det undertiden kunde blive nødvendigt at staae et saadant Testament ihjel; men, da dette er en Umulighed, saa ligger heri ogsaa den Vished, at man ikke saa vødselig maa ødelægge det, som umuligt kan overleve sin Tid. Jeg troer, at hvad man i saa Henseende har anført, taler for hvad jeg siger. Jeg troer, at de Argumenter ikke ville være synderligt bedre, end om man sagde, at Menneskene dog være dødelige, og derfor kunde man ligesaa godt staae dem ihjel strax. Jeg skal nu anføre de Maader, hvorpaa et Testaments Bestemmelser saaledes kunne endes, uden vødselig at brydes. Jeg troer, at det i Særdeleshed kan skee paa fire Maader; det er i det Mindste de væsentligste. For det Første kan den Ting, som gives, blive tilintetgjort. Jeg mener hermed ikke Tingen selv, f. Ex. et Gods, men den Capital, som er Godsets Værdi. Saaledes have vi her i Landet en Mængde Bestemmelser om Lehn og Fideicommisser, der senere ere aldeles forsvundne. Ilgemaade kan et Testamente tilintetgjøres derved, at Eieren, som skulde have Nyttien af denne Bestemmelse, forsvinder. Saaledes er det naturligt, at da den katholske Religion ikke mere var gjældende her i Landet, saa maatte det, der var givet eller legeret til katholske Diemed, ligefrem gaae over til lutherske Diemed og til den evangeliske Læres Lærv. Undertiden foreandre de factiske Forhold sig saaledes, at Te-